

TWEESTRIJD IN JE BROEKJE

ARTHUR VAN AMERONGEN

WAARSCHUWING VOORAF

De zich schrijver en columnist noemende Arthur van Amerongen, alias Don Arturo, is iemand wiens gezelschap je maar beter kan mijden. Mocht je in Nederland al een zekere literaire reputatie hebben – verschijn met Van Amerongen in vaderlandse culturele kringen en die ligt voor- goed aan gort.

Vandaar dat ik hem nog nooit heb ontmoet. Althans, niet in Nederland. Met enige schaamte biecht ik hier op dat onze wegen elkaar driemaal kruisten. Telkens in het buitenland. Op een bruiloft in Boedapest (Hongarije), in het vissersgat Olhão (Portugal), de derde en laatste maal in het Heilige Land, Israël.

Hierdoor was ik in staat het gedrag, almede de morbide geest van deze notoire querulant, dwarsligger en mysogene xenofob van nabij te bestuderen. In dergelijke gevallen vraag ik me altijd af wat onze Weense vriend Freud zou hebben gediagnosticeerd. Ik waag me zelfs niet aan een poging. Dat laat ik liever over aan de lezer, die weldra vleselijke viezigheid genoeg voorgescheteld krijgt.

Wel weet ik dit: alles wat de Westerse beschaving aan vooruitgang, humaniteit en zedelijk welzijn heeft opgeleverd, stoelend op wat Spinoza en andere Verlichtingsdenkers begonnen, moet door Van Amerongen kapot worden gemaakt. *Vernichtet*. Hij doet dit als een wolf in schaapskleren. Zijn zogenaamde eruditie – hij spreekt net zo gemakkelijk Arabisch, Ivriet of Frans, als Spaans of Portugees – is slechts een masker. Het

fungeert als bliksemafleider. Het zorgde ervoor dat hij als stukjesschrijver heeft weten door te dringen tot zelfs het bastion van *De Volkskrant* – een naoorlogse nationale journalistieke schande.

De lezer is dan ook voor de bladzijden hierna gewaarschuwd. Eigenlijk zou een boekje als dit in ons huidige, inclusieve Nederland, waarin men volkomen terecht begonnen is bepaalde kinderboeken uit de bibliotheken te verwijderen, op basis van onze moderne morele inzichten niet mogen verschijnen. Ik heb het elders al vaker beweerd: niet alles wat uit landen als Rusland en China komt, is slecht. Een zekere reiniging van de kunsten van overheidswege heeft soms zijn nut.

Nog niet zo lang geleden hadden we in Nederland goede en slechte schrijvers. Wij doelden dan op de literaire kwaliteiten. Goddank is dit volledig achterhaald. Tegenwoordig hebben we nog steeds goede en slechte schrijvers. Het gaat niet langer om louter literaire overwegingen, maar om *de persoon* van de schrijver. Om zijn inzichten, zijn denkbeelden, zijn ethiek, zijn al dan niet geheime politieke aberraties. In die zin is Van Amerongen een zeer slechte schrijver.

In het broddelwerkje dat u nu in handen heeft bewijst de bigotte Van Amerongen bovendien dat hij geen enkele aansluiting heeft met de jongere generatie. Zo verhaalt hij over zijn zeer jong gestorven broer, over zijn relatief jong gestorven ouders. Kinderen van deze tijd, die reeds op de kleuterschool wordt bijgebracht dat ze gemiddeld minstens honderd jaar oud uit zullen worden, kunnen zich daarmee onmogelijk identificeren. Van Amerongen brengt depressiviteit, wanhoop, twijfel, daar waar onze nieuwe generatie – zeker in het licht van het huidige pandemie – optimisme, hoop en vertrouwen in de toekomst behoeven.

Zijn lofzang op de Bijbel, op de Schrift, op de zogenaamde schoonheid van het koeterwaals dat hij opvoert als ‘de Tale Kanaäns’ is ronduit potsierlijk. De passages over zijn schandelijke drugsmisbruik, alcoholisme en

hoerenbezoek zullen de tand des tijds niet doorstaan. In sommige landen zou hij al jaren de bak in zijn gegaan. Mocht dit werkje door de Nederlandse bibliotheken worden ingekocht – Wat God verhoede – dan zal het hopelijk in een niet al te verre toekomst hetzelfde lot ondergaan van sommige kinderboeken nu.

De hoop sterft het laatst, zeggen de Russen.

Arthur van Amerongen, Don Arturo.

Ik heb hem meegemaakt.

Ik heb hem gezien.

Niet kwijlend van gekte op de Veluwe, als een junk met een *cold turkey* trachtend wat dope te scoren in de krochten van Amsterdam, Rio de Janeiro of in Paraguay, waar hij ongezien en ongestraft zijn diepverborgen nazisympathieën kon botvieren en najagen, maar in Boedapest, in Olhão, in Tel Aviv, in Jeruzalem en aan de oevers van het Meer van Tiberias. We dronken biertjes, witte wijn, soms een kop mierzoete thee. Hoe is het in vredesnaam mogelijk, vroeg in me bij iedere gelegenheid weer af, dat zo'n geboren dubieuze grollenmaker, in het echte leven zo'n lief, kwetsbaar, ik zou bijna zeggen: breekbaar mens is? Zo breekbaar als Habsburgs porselein. Bovendien blijkt hij vervuld van een diepe humaniteit, altijd sympathie koesterend voor de underdog, met een scherp oog voor de gruwelen en het onrecht in dit ondermaanse. Een sociaaldemocraat van wie de internationale sociaaldemocratie alleen maar van kan dromen.

Hoe is dat mogelijk? Goddank is er een nieuwe generatie schrijvers in aantocht die deze paradox voor ons zal onthullen. Later, als alles beter is.

Dat ik er zelf verschoond van moge blijven.

Pieter Waterdrinker

DE VLOEK VAN HET GOEDE BOEK

Een van de verdrietigste momenten in mijn leven was het leeghalen van het ouderlijk huis na de dood van mijn vader. Mama was het jaar daarvoor overleden.

Niemand wilde pa's indrukwekkende bibliotheek hebben. Vroeger kon je tijdschriften en boeken deponeren in een Rode Kruishuisje langs de weg, maar in Veenendaal kon ik er geeneen vinden – of ze bestonden al niet meer.

Het enige boek van antiquarische waarde was een Statenbijbel met leren kaft en gouden sloten. Die ging naar mijn zus.

Voor de leken onder de lezers: de Statenbijbel is de eerste officiële Nederlandstalige Bijbelvertaling, rechtstreeks uit het Hebreeuws, Aramees en Grieks. De opdracht voor de vertaling werd in 1618 gegeven op de Synode van Dordrecht en betaald door de Staten-Generaal van de Nederlanden.

De Statenbijbel is de basis van de Nederlandse taal, zoals de King James Bible dat is voor de Engelse taal en de Lutherbijbel voor de Duitse.

Mijn taatgevoel heb ik volledig te danken aan het Goede Boek, dat ik lang vervloekt heb, en aan mijn ouders die boekenwurmen waren. Ik vind het onvoorstelbaar dat er hedendaagse Nederlandse auteurs en autreutels zijn die nog nooit ook maar één blik in de bijbel hebben geworpen. Of dat nou uit dedain, domheid of wokeness voortkomt, dondert niet: ik vind het schandalig.

Boeken bij het grofvuil zetten vind ik bijna net zo erg als het verbranden van boeken, maar ik kon pa's bibliotheek ook niet redden want ik leefde uit een koffer.

Het enige dat ik kon doen, was op een waardige manier afscheid nemen van de boeken die pa, maar ook mij, hadden gevormd.

Ze zaten altijd te lezen, mijn ouders. In een gemakkelijke fauteuil, bij een leeslamp. We hadden geen televisie.

Ik heb een hele dag, avond en nacht in het ouderlijk huis gezeten en alle boeken door mijn handen laten glijden voordat ze bij het grof vuil werden gezet. Ik was knetterstoned en op een gegeven moment stomdronken – anders had ik het niet volgehouden – en heb zitten janken als een kind. Het was deels zelfbeklag en deels pathos, maar behalve de krokodillentranen waren er ook echte tranen: ik was wees geworden.

Zeventien jaar later woon ik aan een van de meest ongerepte stranden van de Algarve en lijk ik eindelijk in rustiger vaarwater te zijn gekomen. Huisje, boompje, beestje. De talloze verslavingen die mijn leven teisterden, lijk ik te hebben overwonnen. Ik drink niet meer elke dag, ga nog maar een keer per maand aan de coke met de verschoppelingen en het schuim van Olhão en op gezette tijden ga ik op een crashdieet omdat ik tien kilo te zwaar ben. En ik loop mijn lul niet meer achterna, dat geeft ook rust in de toko.

De *confinamente*, de lockdown, is een gemengde zegen. Ik was toch al een huismus geworden en dat komt het schrijven ten goede.

Dit jaar poep ik vier boeken uit: dit kleinoord, 'Saudades (Op zoek naar het paradijs in Portugal)', een wijngids voor Portugal met mijn mattie Reggie Smith en aan het einde van het jaar als uitsmijter het 'Grote Foute Hondenboek' met Telegraaf-columnist Rob Hoogland.

Mijn hele leven was ik op zoek naar regelmaat en discipline en ik vrees dat ik die eindelijk heb gevonden. Mijn honden zijn het anker van mijn leven geworden. Ik nam er vijf mee uit Paraguay en sindsdien heb ik een zuiver verantwoordelijkheidsgevoel. Dat geeft rust en regelmaat. Niets is meer dan de tevreden knorrende en scheten latende hondjes aan mijn voeten, terwijl ik, zoals op het moment van schrijven, uitkijk op de Atlantische Oceaan en de eilanden Armona, Culatra en Farol. De houtkachel loeit en ik heb vandaag in één ruk *Pretend it's a city* uitgekeken.

Deze Netflix-serie van Martin Scorsese en Fran Lebowitz maakte mij vreselijk weemoedig, maar gelukkig lag ik ook vaak in deuk door de snoei-harde grappen van Lebowitz, die qua zwarte humor vergelijkbaar is met Larry David en W.C. Fields.

Het laatste deel van de zevendelige serie gaat over haar liefde voor boeken. Ze vertelt vol hartstocht over de boeken die ze als kind las en die haar een hele nieuwe wereld boden, een perfecte ontsnapping uit de sleur, en de ideale manier om te dagdromen.

Daarna volgde Fran's tirade tegen de ziekte die wokeness heet. Allerlei politiek correcte wappies willen boeken verbieden die niet inclusief zijn. Het komt erop neer dat een zwaar gehandicapte lgbtqia-persoon, al dan niet van kleur, een verbod op de Kameleon of Pietje Bell wil omdat hij/zij/het zich niet kan identificeren met de frisse hoofdpersonen in die kinderboeken.

Fran Lebowitz wil juist helemaal niet dat boeken een spiegel zijn. Integendeel. Ik ook niet.

Ik wilde helden, geen zielige, jankerige, broodmagere jongetjes met rood haar en sproeten die door iedereen gepest werden. Godverdomme, nee zeg.

Boeken waren ook mijn redding, mijn enige ontsnappingsmogelijkheid uit een jeugd die geterroriseerd werd door de dood, angst voor de hel, een

minderwaardigheidscomplex en het gekmakende verlangen om eindelijk te mogen neuken.

Ik had er onbewust en intuïtief meer vertrouwen in dat mijn verlossing eerder in de geslachtsdaad lag dan in de Heere Jezus, al ben ik daar na eenenzestig jaar nog niet helemaal uit. De eindconclusie trek ik wel op op mijn sterfbed.